

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 392/14

KLAGER: Psykia AS ved Thor Kvakkestad
ADRESSE: Postboks 126, 1312 Slependsen
PUBLIKASJON: Dagens Medisin
PUBLISERINGSDATO: 04.12.2014 (papir og nett)
STOFFOMRÅDE: Helse/off. administrasjon
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse, kontroll av opplysninger, korrigerings
REGISTRERT: 04.12.2014
BEHANDLET I PFU: 28.04.2015
BEHANDLINGSTID: 144 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Dagens Medisin publiserte torsdag 4. desember 2014 en artikkel med førstesidehenvisning:

«Betaler millioner for navnløse pasienter» het det i tittelen, og i teksten:

«Finnmarkssykehuset har betalt over 20 millioner til Psykia AS for fristbrudd. Sykehusdirektør Torbjørn Aas vet ikke hvem pasientene er eller hvor lenge de skal behandles.»

Oppslaget inne i avisen gikk over fire sider. I hovedoppslaget lyder tittelen:

«Finnmarkssykehuset: Betaler millioner for pasienter de ikke vet hvem er»

«Da 36 pasienter innen psykiatrien ikke fikk behandling ved sykehuset innen fastsatt frist, inngikk Helseøkonomiforvaltningen (Helfo) en avtale med Psykia AS. Det private selskapet overtok behandlingsansvaret for pasientene, og fakturerer sykehuset for behandlingen. I slike tilfeller skal Helfo lage en rammeavtale med tilbyder, noe som ikke skjedde i dette tilfellet.

Som Dagens Medisin tidligere har skrevet, er omstendighetene rundt inngåelsen av denne avtalen meget uklare (se faktaboks).»

En sykehusdirektør som er intervjuet mener sykehuset er i en catch22 posisjon, ved at de må betale fakturaer for pasientene uten å få spesifisert hvor mange eller hvilke som har fått

behandling. Bakgrunnen for det var at Helfo hadde gitt sykehuset beskjed om å se bort fra spesifikasjonskravet på fakturaer, for ikke å utfordre den medisinske taushetsplikten.

Avisen problematiserer gjennom intervjuer også at Psykia as kan komme til å beholde ansvaret for de pasienter som ikke er ferdigbehandlet når avtalen om enkeltpasienter utløper. Da kan sykehuset bli tvunget til fortsatt å betale for behandling av pasienter som de ikke vet om er deres, hevdes det.

I oppslaget er Psykia as forespurt om deres syn på tre generelle spørsmål om såkalte fristbrudd-avtaler. Via en informasjonsrådgiver får avisen svar:

«-Psykia fører en profesjonell linje overfor oppdragsgivere, pasienter og ansatte. Vår mål er å få folk friske»

Dagens Medisin omtaler også at Psykia og Finnmarkssykehuset har sendt bekymringsmeldinger om hverandre til Fylkesmannen. Flere andre instanser er også intervjuet, herunder Helsedirektoratet, og regionale ledere innen den offentlige psykiatrien. Endelig gjengir avisen både intervju med stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen (Ap), og trykker hennes kronikk under tittelen:

«Private aktører: En psyk historie fra Finnmark.»

I kronikken heter det videre:

«...Psykia. Dette er et selskap som ikke har avtale med Finnmarkssykehuset HF, og den nevnte avtalen ser ut til å ha blitt inngått muntlig mellom Helfo og Psykia as - mer eller mindre på sparket. »

Og:

«Det ser heller ikke ut til at Psykia har etablert noen form for samarbeide med det offentlige helseforetaket eller primærhelsetjenesten i pasientens bostedskommune, noe som står i motstrid til alle faglige anbefalinger.»

Og:

«Historien fra Finnmark kan stå som et skrekkens eksempel på hvor galt det kan gå når kommersielle aktører får fritt spillerom i spesialisthelsetjenesten, på bekostning av sårbare pasienter.»

KLAGEN:

Klager er Psykia AS, ved innehaver Thor Kvakkestad. Psykia er basert på Østlandet, men driver virksomhet i flere fylker.

Klager mener Dagens Medisin bevisst har brukt faktafeil i artikler på papir og nett. Klager mener også han ikke fikk anledning til samtidig imøtegåelse av et nøyte planlagt leserbrev fra Tove Karoline Knutsen, som inneholder en rekke påstander om ham. Klager er daglig leder i Psykia, og psykiater.

Konkret klages over påstanden om at «**I slike tilfeller skal Helfo lage en rammeavtale med tilbyder, noe som ikke skjedde i dette tilfellet.**» Denne påstanden er feil, og en stor belastning for Psykia. Oppslaget gir inntrykk av at «det hefter noe ved vår virksomhet i Nord-Norge»

Klager reagerer også på utsagnet om at omstendighetene omkring avtalen mellom Helfo og Psykia er «meget uklare». Han aviser at det hersker uklarheter, og at han har en avtale inngått etter offentlig anbudsrunde med alle formaliteter på plass.

Klager mener redaksjonen for begge klagepunkter med viten og vilje har underslått opplysninger de var kjent med, og mener de bryter mot Vær Varsomplakatens punkter 3.2 og 4.13.

Endelig mener klager at kronikken synes å være trykket som ledd i en PR kampanje for sterke interesser. Han mener det bringes kraftige påstander mot klager, som han ikke ble kjent med før publisering.

Klager trekker spesielt frem at bruken av begrepet «merkelig avtale», og påstanden om at det «i strid med alle faglige anbefalinger» ikke er etablert noen form for samarbeide med de offentlige helseforetakene eller med primærhelsetjenesten instanser på pasientens hjemsted.

Kronikken inneholder en rekke faktafeil, og gjennom ladede ord og uttrykk mistenkeliggjøres Psykias virksomhet, mener klager. Han ber Pressens Faglige Utvalg vurdere om han burde hatt samtidig imøtegåelsesrett etter Vær Varsom-plakatens punkt 4.14.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført frem.

TILSVARSRUNDEN:

Dagens Medisin (DM) er en nyhetsavis som distribueres hver 14. dag til lesere i helsevesenet. Avisen avviser alle klagepunktene i sitt tilsvarende svar.

Dagens Medisin viser til at den i april 2014 hadde et oppslag som fokuserte på at Psykia tok høye timepriser i Finnmark. Den gang var Psykias begrunnelse for timeprisen at det ikke fantes noen rammeavtale for Finnmark. Avisen viser i sitt tilsvarende svar til flere instanser som har ment at det mangler en rammeavtale for Finnmark spesielt.

Ved en rekke detaljerte sitater viser avisen til at den ikke har påstått at Psykia mangler rammeavtale generelt, men at dette kun gjelder Finnmark.

Avisen aviser også neste klagepunkt om at den ikke skulle ha dekning for å karakterisere de avtaler Psykia hadde inngått for enkeltpasienter, som «meget uklare».

I sitt tilsvarende svar skriver avisen videre at den ikke har noe annet forhold til kronikkforfatteren enn til andre helsepolitikere.

Saken som avisen har tatt opp, dreier seg ikke om noen pølsebod uten offentlig interesse. Den handler om norsk spesialisthelsetjeneste som er fakturert for over 20 millioner kroner. Det er med andre ord en virksomhet av stor samfunnsmessig betydning, og må som sådan tåle offentlig søkelys og debatt. Denne saken også vært behandlet i Stortinget. Innlegget fra Knudsen er en del av den løpende, offentlige debatt om private versus offentlige helsetjenester. Derfor ble Knudsen sluppet inn i spaltene, som et ledd i den offentlige samtale.

Det er ikke noe krav om at et slikt debattinnlegg utløser en rett til samtidig imøtegåelse etter Vær Varsom plakatens punkt 4.14, skriver DM i sitt tilsvare.

Samme dag som kronikken sto på plass sendte Dagens Medisin en epost med invitasjon til å skrive et debattinnlegg. Den ble ikke besvart av Psykia.

DM peker videre på at daglig leder av Psykia ikke ønsket å benytte seg av muligheten til samtidig imøtegåelse i artikkelen, heter det i tilsvaret. Dagens Medisin ringte Thor Kvakkestad uten å få svar. I stedet fikk de en SMS hvor Kvakkestad viste til sin informasjonsrådgiver. Det eneste disse ønsket å bli sitert på var: «Psykia: -Vårt mål er å gjøre folk friske».

Senere har avisen trykket to debattinnlegg på nett fra Helfo og ett innlegg av Psykias underleverandør Speare AS. Disse to innleggene har bidratt med synspunkter til offentligheten, og dessuten med kritisk blikk på Dagens Medisins journalistikk i denne saken.

Endelig viser avisen til at oppslagene handler om hvordan offentlige helsemyndigheter bruker ordningen om fritt behandlingsvalg. De problematiserer den offentlige innsats, og retter seg ikke spesielt mot Psykia AS. Det er Helfo som kritiseres av Finnmarkssykehuset, ikke Psykia AS, skriver DM.

Psykia utdyper i sitt tilsvare spørsmålet om manglende rammeavtale. Det har aldri vært snakk om noen egen Finnmarksavtale; all behandling er utført i henhold til den skriftlige rammeavtalen for Troms. Det kan ikke herske tvil om at DM var kjent med dette ved publisering.

Nå det gjelder punktet om «uklare avtaler», vises til at pasienter fra Finnmark først måtte transporteres med fly til Tromsø. Helfo hadde ikke etablert noen rammeavtale for Finnmark, fordi det ikke fantes anbydere. Senere etablerte Psykia kontor i Alta, basert på Troms-avtalen.

Det er riktig at klager svarte med SMS fordi han var opptatt med pasienter da DM forsøkte å ringe. Men han fikk kun tre generelle spørsmål. Det ble ikke formidlet noe om artikkelen eller innholdet i den, heller ikke ble det nevnt noe om leserbrev fra Tove Karoline Knudsen. «Det er således en oppdiktet påstand at jeg ble gitt mulighet til samtidig imøtegåelse», skriver Psykia.

Dagens Medisin skriver i sitt andre tilsvare at det ikke forelegger noe substansielt nytt fra motparten.

I etterkant av tilsvarsrunden har klager mottatt en uttalelse fra Statens Helsetilsyn, som han mener har relevans for den innklagede kronikk. Et av punktene i kronikken gjaldt om Psykia hadde unnlatt å etablere samarbeide med de lokale helseinstanser. Angivelig «i strid med alle faglige råd». Tilsynet fastslår at «det skal i utgangspunktet ikke være noe samarbeid eller kommunikasjon om den enkelte pasient mellom fristbruddleverandør og helseforetaket.»

Med andre ord er det ikke naturlig at Finmarkssykehuset (helseforetaket) og Psykia kommuniserer når ansvaret for pasienten er flyttet, mener klager.

Dagens Medisin betegner i en replikk at dette er en avsporing av saken, og at klager dessuten har barbert svaret fra Helsetilsynet på en uheldig måte.

Psykia skriver i et siste tilsvarende at det er meget sterke beskyldninger å heve at man jobber mot alle faglige anbefalinger. Saken er at alle de såkalte fristbrudd-sakene er vurdert av Helsetilsynet som tilsynsmyndighet. Tilsynet konkluderte med at det ikke var grunnlag for å gå videre med saken.

Dagens Medisin hadde ingen ytterligere kommentarer.

